

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4e/Punctum_quadratum.JPG

Punctum

Nieuwsbrief SGGL – Bisdom Groningen–Leeuwarden

Nr. 1 – april 2023 – 9^e jaargang.

De SGGL wenst u een Zalig Pasen!

Foto Keukenhof Lisse 2022

Inhoudsopgave

<i>De SGGL wenst u een Zalig Pasen</i>	<i>Blz. 1</i>
<i>Woord van de redactie</i>	<i>Blz. 2</i>
<i>Jaarverslag 2022 van de SGGL in het bisdom Groningen-Leeuwarden</i>	<i>Blz. 3</i>
<i>Organistendag op zaterdag 16 september 2023</i>	<i>Blz. 4</i>
<i>Kerkmuziekdag op zaterdag 7 oktober 2023 in de Sint Franciscuskerk te Wolvega</i>	<i>Blz. 5</i>
<i>Qua Vadis...</i>	<i>Blz. 5</i>
<i>Van Workum naar Bovenkerk</i>	<i>Blz. 6</i>
<i>Jubileum Chris Fictoor 60 jaar componist</i>	<i>Blz. 8</i>
<i>Restauratie Adema-orgel Sint Bonifatiuskerk Leeuwarden afgerond</i>	<i>Blz. 9</i>
<i>Nieuws van de koren</i>	<i>Blz. 11</i>
<i>Uit de "Oude Doos" (Deel 6)</i>	<i>Blz. 11</i>
<i>Jubileum te vieren?</i>	<i>Blz. 12</i>
<i>Jubilarissen</i>	<i>Blz. 12</i>
<i>Eucharistievieringen via de KRO-NCRV in 2023</i>	<i>Blz. 12</i>
<i>Onderscheiding voor leden van Kinderkoren</i>	<i>Blz. 12</i>
<i>Nieuw ereteken NSGV, de sculptuur, al meerdere keren uitgereikt</i>	<i>Blz. 13</i>
<i>SGGL en actuele contactgegevens koren, contactpersonen, dirigenten en instrumentalisten</i>	<i>Blz. 13</i>
<i>Facebook</i>	<i>Blz. 13</i>
<i>Heeft uw parochie een muzikale activiteit? Meld het ons!</i>	<i>Blz. 14</i>
<i>Muziekbibliotheek</i>	<i>Blz. 14</i>
<i>Reserve-kerkmusici</i>	<i>Blz. 14</i>
<i>Gregoriusblad</i>	<i>Blz. 15</i>
<i>Documentatie Nederlands- en Latijnstalige kerkmuziek</i>	<i>Blz. 15</i>
<i>Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)</i>	<i>Blz. 16</i>
<i>Colofon</i>	<i>Blz. 16</i>

WOORD VAN DE REDACTIE

Als ik dit woordje schrijf is het Palmzondag, het begin van de Goede Week. Een altijd mooie, maar intensieve week, met veel mooie vieringen met hun eigen liturgie.

In deze Punctum hebben we er weer voor proberen te zorgen dat deze goed gevuld is. En ons inziens is dat weer gelukt. We besteden uitgebreid aandacht aan de kerkmuziekdag en de organistendag die we in het najaar gaan organiseren. Ook is er een artikel over de Werenfriduskerk van Workum die recentelijk gesloten is, maar waarbij het orgel gelukkig behouden blijft. Het orgel verhuist naar Bovenkerk, inclusief de inventaris van deze kerk. Ook hebben we aandacht voor het 60-jarig jubileum van Chris Fictoor (componist); alvast van harte gefeliciteerd. Maar er zijn nog veel meer artikelen die uw aandacht vragen. Veel leesplezier.

Ik wens u allen een Zalig Pasen!

Boudien Janssen, eindredacteur Punctum

JAARVERSLAG 2022 VAN DE SGGL IN HET BISDOM GRONINGEN-LEEWARDEN

Het bestuur van de SGGL in ons bisdom bestond op 1 januari 2022 uit Pastoor Peter van der Weide (voorzitter), Boudien Janssen-Terbraak (secretaris), Pastoor Victor Maagd (lid-liturgie), Cecilia Bekema (lid), Ulbe Tjallingii (auditor) en Anton Lukassen (penningmeester).

In het kalenderjaar 2022 heeft de SGGL 4 maal regulier vergaderd.

Ons orgaan 'Punctum' is driemaal verschenen en digitaal verspreid.

Onze facebookgroep is gegroeid naar 117 leden op 31 december 2022, een toename van 20 personen in één jaar.

Op 9 september 2022 is onze oud-voorzitter pastoor Jan Alferink overleden. Vele jaren heeft hij zich ingezet voor de NSGV afdeling in ons bisdom. Wij zijn hem veel dank verschuldigd en bidden dat hij nu mag meezingen met de engelen in het paradijs.

Op 22 april heeft de SGGL, samen met de andere diocesane commissies voor kerkmuziek uit de andere Nederlandse bisdommen onderling overleg gehad. Wij vinden het waardevol dat er, naast de diocesane afdelingen van elk bisdom, ook landelijk overleg en samenwerking is en zijn blij dat dit nu weer plaatsvindt.

Onze muziekbibliotheek is sinds dit jaar geopend. Ze bevindt zich op het kantoor van het bisdom en kan op afspraak geraadpleegd worden.

Ook dit kalenderjaar bleek het gelukkig weer mogelijk om de nascholingsactiviteiten doorgang te laten vinden. Voor de kerkmuziekdag waren we op 11 juni te gast in de Sint Willibrorduskerk te Ter Apel, waar we met zo'n 50 koorleden diverse werken hebben bestudeerd en ingestudeerd, geschikt voor een koor met een wat kleinere bezetting, of gelijke stemmen. De algehele leiding hiervan was in handen van Mark Heerink. De evaluatie was overwegend positief.

De organistendag vond plaats op 24 september in de Sint Bonifatiuskerk te Leeuwarden. 8 deelnemers werden door Mark Heerink geschoold in het vertalen van muziek, geschreven voor harmonium, naar het grotere orgel. Vooral de Franse romantiek was hiervoor de mooie inspiratiebron. Ook hier heeft de organisatie positieve reacties in de evaluatie mogen ontvangen.

De organistendag was dus in Leeuwarden, waar op 11 september, na jaren van fondsenwerving, planning en uiteindelijk uitvoerende werkzaamheden, het herboren Ademaorgel ingewijd kon worden. Het vergrote orgel is een aanwinst voor de stad en de parochie.

Dit jaar heeft de stichting Amici Cantus Gregoriani contact met ons gezocht inzake het opzetten van een basiscursus Gregoriaans. Op 8 oktober hebben zij een dag rond het Gregoriaans georganiseerd in Franeker. Dit heeft verder niet geresulteerd in een door de SGGL te organiseren basiscursus Gregoriaans.

De aanslag die de Coronaperiode heeft gepleegd op het korenbestand lijkt nu voorbij. De koren proberen de draad weer op te pakken en de SGGL is hen zeer erkentelijk voor hun aandeel in de liturgie. Met het oog op de toekomst wil de SGGL nog steeds scholing voor cantores aanbieden, mocht daar behoefte aan ontstaan. In 2022 is van dit aanbod geen gebruik gemaakt.

Er zijn verder geen verzoeken voor scholing bij het bestuur binnengekomen dit kalenderjaar. Ook heeft de SGGL dit jaar geen participatie gehad in de 'Bonifatiusacademie'.

Emmen, 9 januari 2023, *Naamdag van Paschasia van Dijon, geloofsverkondigster & martelares; † ca 178.*
Anton Lukassen, bestuur SGGL

ORGANISTENDAG OP ZATERDAG 16 SEPTEMBER 2023

Dit jaar houden we onze jaarlijkse organistendag in de provincie Groningen.

Op zaterdag 16 september zijn we te gast in de Grote Kerk in Wildervank waar een zeer fraai laatromantisch orgel staat, gebouwd door de beroemde Duitse orgelbouwer E.F. Walcker. Dit instrument uit 1913 heeft achtentwintig registers op twee klavieren en een vrij pedaal. Het is een voor het noorden van Nederland een uniek instrument. Meer informatie over het orgel vind je hier => <http://www.orgbase.nl/scripts/ogb.exe?database=ob2&%250=1003322&LGE=EN&LIJST=lang> of hier <https://www.walckerwildervank.nl/>

Docent Mark Heerink zal u vertellen over de muziek van Hendrik Andriessen (*Intermezzi per Organo*), Albert de Klerk (*Octo Fantasia Super Themata Gregoriana*) en Hans Friedrich Micheelsen (*Das Holsteinische Orgelbuchlein*). We hopen dat de deelnemers één- of meerdere composities uit deze bundels willen voorbereiden en spelen. Mocht u een suggestie willen krijgen om voor te bereiden uit deze bundels neemt dan contact op met docent Mark Heerink via: m.heerink@planet.nl. Uiteraard is het ook mogelijk om andere composities te spelen.

Ook wordt de deelnemers gevraagd om zelf een voorspel te maken bij een drietal gezangen uit de bundel *Gezangen voor Liturgie*: nr. 434 *Eens, als de bazuinen klinken*, nr. 424 *De Heer is waarlijk opgestaan* en nr. 478 *Jezus die langs het water liep*. U kunt uiteraard er ook voor kiezen om voor één of twee van deze drie gezangen een voorspel te maken.

De dag begint om 10.00 uur en duurt tot 16.00 uur.

09.30-10.00 uur	Inloop
10.00-11.00 uur	Inleiding en demonstratie orgel Mark Heerink
11.00-11.30 uur	Koffiepauze
11.30-12.30 uur	Deelnemers krijgen de gelegenheid om de voorbereide literatuur voor te spelen en/of het zelfgemaakte voorspel te spelen.
12.30-13.30 uur	Lunchpauze
13.30-14.30 uur	Deelnemers krijgen de gelegenheid om de voorbereide literatuur voor te bereiden en/of het zelfgemaakte voorspel te spelen.
14.30-15.00 uur	Koffiepauze
15.00-16.00 uur	Deelnemers krijgen de gelegenheid om de voorbereide literatuur voor te bereiden en/of het zelfgemaakte voorspel te spelen.

U kunt zich **tot 1 september 2023** voor deze dag opgeven bij Lisette Winter van het Bisdom Groningen-Leeuwarden (l.winter@bidsomgl.nl). Wil je meer informatie over deze dag, dan kun je je vragen stellen aan Mark Heerink (m.heerink@planet.nl) of Anton Lukassen (aaluka@home.nl). Voor koffie en thee wordt gezorgd. Zelf moet je even een lunchpakketje meenemen. Er zijn geen kosten aan deze dag verbonden, wel wordt een vrijwillige bijdrage gevraagd aan de deelnemers.

KERKMUZIEKDAG OP ZATERDAG 7 OKTOBER 2023 IN WOLVEGA

Ook in 2023 organiseren we weer een muzikale bijeenkomst voor koorzangers. Eénstemmig, meerstemmig, Latijn en Nederlands: verschillende stijlen koormuziek komen deze dag aan bod. Ook deze keer is de muziek niet te moeilijk en niet te hoog maar wél prachtig en goed uitvoerbaar voor uw koor! Uiteraard zijn ook organisten en dirigenten van harte welkom. Deze dag staat wederom onder leiding van Mark Heerink en wordt georganiseerd in de Sint Franciscuskerk in Wolvega.

Nieuw is deze keer dat we de koren graag willen uitnodigen om zelf een koorwerk voor te dragen waarvan u denkt dat de overige deelnemers daar belangstelling voor hebben.

Dat mag van alles zijn, verrast u ons! Uiteraard zijn uw eigen dirigent en begeleider van harte welkom om dit te dirigeren en te begeleiden, maar mocht dat niet mogelijk zijn dan kunnen wij de directie en/of begeleiding voor onze rekening nemen. Uiteraard hopen we dat dit een extra stimulans zal zijn om naar Wolvega te komen met uw hele koor!

In verband met onze voorbereiding stellen wij het zeer op prijs dat u uw koorwerk (inclusief orgelbegeleiding) voor 1 juni 2023 mailt naar Boudien Janssen (pbjanssen@hetnet.nl).

De dag begint om 10.30 uur (inloop vanaf 10.00 uur), eindtijd rond 15.45/16.00 uur. U wordt verzocht zelf uw lunch mee te nemen; u krijgt koffie en thee. Wel vragen we om een vrijwillige bijdrage om de onkosten van deze dag enigszins binnen de perken te houden. U bent van harte uitgenodigd!

U kunt zich tot 25 september 2023 aanmelden bij Lisette Winter van het Bisdom Groningen-Leeuwarden (l.winter@bisdomgl.nl).

Heeft u vragen over deze dag, dan kunt u daarvoor terecht bij Anton Lukassen (aaluka@home.nl) of Boudien Janssen (pbjanssen@hetnet.nl).

QUO VADIS...

In mijn parochie (Heilige Jacobus de Meerdere) heeft de commissie Bezit en Beheer een belangrijk document mét advies uitgebracht over de toekomst van de gebouwen in onze parochie. Mogelijk komt het u bekend voor in uw eigen parochie of is in uw parochie het proces van concrete veranderingen al ingegaan of zelfs in de nafase aangekomen.

Het imposante boekwerk heeft de pakkende titel gekregen van **Quo Vadis...**: Waar ga je heen? Waarheen gaat gij? klinkt de vertaling in algemene zin. In engere zin: welke richting kies je als parochie, als geloofsgemeenschap voor je bestaan(-srecht) in de nabije toekomst?

Ik moest bij de titel onmiddellijk denken aan:

1. mijn oot begonnen maar (nog) niet afgeronde vrijwillige studie Latijn, aangestuurd door het zingen van Gregoriaans.
2. Freek de Jonge.

Ad 1: met de aanschaf van enige boeken ging ik enthousiast aan de slag en ik ben inderdaad even bezig geweest met het verbuigen van werkwoorden. In een krant vond ik in die tijd nog een aardig stukje. Ik zet het er even bij.

Latijn

„Conditio sine qua non”, hijgde Bunnik van Meers na zijn grandioze overwinning bij de Ronde van Kiev. „Zonder conditie ben je nergens”, vertaalde zijn trainer Kave Käänem. Käänem eist dat zijn fietsers journalisten enkel nog in het Latijn te woord staan, om hun uitspraken meer diepgang te geven. Als hulp levert hij er de vertaling bij. Van Meers had de Ronde eerst niet zien zitten. „Miserere nobis” (ik zat behoorlijk in de rats), „ars longa” (ik had last van mijn achterwerk), „tabula rasa” (omdat ik mijn benen wat ongelukkig geschoren had) „veni vidi vici!” (en mijn fiets was foetsie) „quo vadis” (dus ik had geen idee welke kant het op zou gaan). „Mea maxima culpa” (Maar toen zag ik de prinses op de tribune) „ad hoc” (kwam ik het fietsenhok uit) „alea jacta est” (en toen moest ik wel). Gevraagd naar zijn plannen voor de avond, vertelde Van Meers: „Carpe diem” (ik neem de dagschotel, karper met dillesaus) „Fiat lux” (rij in mijn dure auto naar huis), „homo erectus” (dit weigerde Käänem te vertalen) „requiescat in pace” (en dan naar bed).

Ad 2: Dit vraagt wellicht om enige verduidelijking, maar misschien snapt u diréct wel in welke richting ik het zoek. In mijn jongere jaren was ik best wel fan van Freek de Jonge en Bram Vermeulen, beter bekend als Neerlands Hoop in Bange Dagen. Op het album Neerlands Hoop Express uit 1974 staat het nummer *Quo Vadis*. (Mocht u het nummer beluisteren willen: <https://www.youtube.com/watch?v=kWsYnIVjou4>.) De volledige titel, zou je kunnen zeggen, is *Quo Vadis Scania Vabis*. Wat doet Scania Vabis in de titel? Wel, het lied gaat over de vele reizen en de vele te bereiken bestemmingen van vrachtwagenchauffeurs, een categorie mensen die tijdens de vele kilometers toch zeker veel tijd zullen hebben om na te denken over het dichterbij komende te bereiken doel, al dan niet in filosofische dan wel in concrete vorm; hun doel ligt immers altijd in enig toekomstig moment. En denkt u niet ál te eenvoudig over de beslissingen die zij moeten maken tussen de op hun weg liggende vele kruispunten als keuzemogelijkheid: ga ik linksaf, rechtsaf, of moet ik hier rechtdoor?

Ja, ook een parochiebestuur heeft een weg te gaan met vele kruispunten en dito keuzes om de toekomst zo goed mogelijk in te schatten. Om maar in de termen van het lied te blijven: handen aan het stuurwiel, de rechtervoet op het gas.

Quo vadis in de Veertigdagentijd? De weg van het geloof is er óók een van kruispunten en keuzes. Keuzes om dichterbij je doel als gelovige mens te komen. Heeft u daar een beeld van, wat u als gelovige mens als doel heeft in uw leven, in uw doen en laten van alle dag? Handen aan het stuurwiel en geef voldoende gas!

Ik wens u allen alvast een Zalig Pasen!

24 maart 2023, Jos Manshande (oud-bestuurslid NSGV Bisdom Groningen-Leeuwarden)

VAN WORKUM naar BOVENKERK

Herplaatsing van een Adema-orgel

Op 15 september 2018 sloeg in Bovenkerk, een wijk van Amstelveen, het noodlot toe. Op de avond van die zaterdag, rond 18.45 uur, brak er een brand uit in de St.-Urbanuskerk. Van de kerk, gebouwd door Pierre Cuypers in 1888, bleef alleen de toren intact. Het schip van de kerk, het priesterkoor en de sacristie werden zwaar beschadigd. Veel van haar neo-gotische inventaris is daarbij verloren gegaan of zwaar beschadigd. In de periode 2020-2023 is de kerk door aannemersbedrijf Nico de Bont hersteld. Terwijl de geloofsgemeenschap van Bovenkerk bezig was de kerk te herstellen was men in het Friese Workum bezig de kerk te sluiten. In de rijksmonumentale St.-Werenfriduskerk van Alfred Tepe uit 1877 was het volledige inventaris nog vrijwel integraal aanwezig. Maar waar moest dit kostbare inventaris heen na de verkoop van de kerk? De H. Titus Brandsmaparochie zocht contact met de parochie van Bovenkerk. En op de vraag of zij plek hadden voor de inventaris werd positief gereageerd. Daarbij was in eerste instantie niet het Adema-orgel inbegrepen. Workum zag het graag in Bovenkerk herplaatst, maar daar was nog géén besluit genomen over het Anneessens-orgel. Het orgel opnieuw restaureren was een serieuze optie. Ná overleg met de gemeente 'Súdwest Fryslân', de plaatselijke erfgoedstichtingen en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed werd het mogelijk om o.a. de altaren, beelden, preekstoel en triomfkruis vanuit Workum naar Bovenkerk over te brengen. In een later stadium liet Bovenkerk weten dat ook het Adema-orgel welkom zou zijn.

De orgels in de St.-Urbanuskerk van Bovenkerk

Ná de bouw, in 1889, werd door de pastoor een orgel overgenomen van het pensionaat in Venray. Dit was in 1865 door de firma A.A. Kuerten te Huissen gebouwd. Hij betaalde er 1200 gulden voor. Nadat in 1929 een schenking was gedaan kon aan orgelbouwer Adema de opdracht worden gegeven voor een nieuw orgel met 18 registers. Voor 7400 gulden levert hij het orgel. Op Palmzondag 1930 kon het worden gewijd en ingespeeld. Het zou 59 jaar dienstdoen. Het orgel moet dan een grondige renovatie ondergaan wil het nog bespeelbaar blijven. Van een kostbare restauratie wordt afgezien. Er wordt een elektrisch Allen-orgel gekocht dat haar plek krijgt op het priesterkoor.

Nadat in 1997 de H. Annakerk in Breda werd gesloten werd het orgel uit die kerk herplaatst in de H. Urbanuskerk van Bovenkerk. Dit orgel was in 1930 door de Belgische orgelbouwer Jules Anneessens gebouwd. Het orgel heeft een pneumatische tractuur, twee manualen, een vrij pedaal en 28 registers. Indertijd werd het in het noordertransept geplaatst. Vanaf 2010 werd de St.-Urbanuskerk gerestaureerd. Nadat kerkrestauratie in 2016 was voltooid werd Adema aangezocht het Anneessens-orgel te restaureren. Daarbij werd het verplaatst naar de koorzolder en kreeg het een plek tussen de beide orgelkasten van het niet meer bespeelbare oude Adema-orgel. Op 16 september 2018 zou het gerestaureerde Anneessens-orgel met een feestelijk openingsconcert opnieuw in gebruik worden genomen. De brand op de vooravond verhinderde dit en beschadigde het orgel.

Het orgel van de St.-Werenfriduskerk Workum

Op 12 augustus 1884 verleende aartsbisschop Snickers de machtiging om het orgel te laten maken. Orgelbouwer P.J. Adema te Amsterdam kreeg de opdracht. De Utrechtse beeldhouwer F.W. Mengelberg maakte het ontwerp voor de orgelkast. Het orgel werd geschonken door Bernardus Fluitman en de kosten bedroegen f 5250.-. Op de speeltafel wordt dit gememoreerd door de (latijnse) tekst 'Ter ere van God is dit orgel geschonken door B. Fluitman'. Het orgel zou 15 registers krijgen: zeven op het hoofdmanuaal, zes op het tweede klavier en twee stemmen op het vrij pedaal. Het orgel werd door Jos Verheijen, organist van de Mozes en Aaronkerk te Amsterdam, gekeurd. In het voorjaar van 2023 zal Adema's Kerkorgelbouw in Hillegom het orgel vanuit Workum naar Bovenkerk verplaatsen.

De dispositie van het orgel is als volgt:

Hoofdmanuaal

Bourdon	16'
Prestant	8'
Salicionaal	8'
Holpijp	8'
Octaaf	4'
Mixtuur	II-III
Trompet	8'

Manuaal II

Viola de Gamba	8'
Bourdon	8'
Vox Celeste	8'
Fluit harmoniek	4'
Piccolo	2'
Basson Hobo	8'

Pedaal

Subbas	16'
Open bas	8'

JUBILEUM CHRIS FICTOOR 60 JAAR COMPONIST

In 2023 en 2024 wordt met een uitgebreid programma het jubileum gevierd 'Chris Fictoor 60 jaar componist'. Op diverse plaatsen en door diverse ensembles en musici worden voor deze gelegenheid door hem geschreven composities in première gebracht of opnieuw uitgevoerd. Op zaterdag 3 juni 2023 wordt het jubileumjaar geopend met een feestelijke dag en avondconcert in de Martinikerk Groningen. Componist Chris Fictoor is dirigent, muziekpedagoog, kerkmusicus, cultuurmanager en bestuurder. Hij werkte onder meer als dean/directeur van het Prins Claus Conservatorium van de Hanzehogeschool Groningen en als bestuurder van (inter)nationale instellingen voor kunst, cultuur en onderwijs.

Zaterdag 3 juni 2023: Sing-in en avondconcert

In een open Sing-in studeert Chris Fictoor zelf op deze dag nieuwe één- en meerstemmige vocale werken in met iedereen die wil zingen. Het ochtendprogramma bestaat voornamelijk uit liederen van Fictoor. Het middagprogramma betreft delen van zijn oratoria en oratoriumdelen van Bach, Haydn, Mendelssohn en Brahms. Muzikale begeleiding wordt verzorgd door pianist-organisten Geert-Jan van Beijeren, Chris van Bruggen, Cas Straatman en Henk Verhoef (organist Nieuwe Kerk Amsterdam). Op het avondconcert die dag treden diverse ensembles en solisten op met nieuwe composities van Chris Fictoor, afgewisseld met eigen repertoire.

Feestelijke dag Chris Fictoor 60 jaar componist op zaterdag 3 juni 2023 – Martinikerk Groningen

Dagprogramma Sing-in o.l.v. Chris Fictoor – 10.00–16.00 uur (9.30 uur kerk geopend voor publiek)

Openingswoord

Lieder van Fictoor (een- en meerstemmig)

Lunchpauze (op eigen kosten buiten de kerk)

Delen uit 'Caesarius Kantate' en oratorium 'The Last Words' van Fictoor

Korte theepauze

Delen uit oratoria van Bach, Haydn, Brahms, Mendelssohn

Programma avondconcert – 20.00 uur (19.00 uur kerk geopend voor publiek)

Openingswoord

Gregoriaanse Schola Salvator

- Openingsintocht 'Veni Creator Spiritus'

Henk Verhoef, organist Nieuwe Kerk Amsterdam

- Door hem te kiezen repertoire

Hannah Tomasini, sopraan; Karel Stegeman, bariton; Christian Sanders, piano

- Première liederen uit de Song Cycle 'Reflections' van Fictoor en klassieke liederen

Koffiepauze

Gregoriaanse Schola Salvator

- Veni Sancte Spiritus

Henk Verhoef, orgel

- Première delen uit Caesarius Sinfonia van Fictoor

VLAM Saxofoon Octet

- Première 'Farewell' van Fictoor en klassieke werken

Kamerkoor Jong Vocaal Groningen en pianist Tomas Kloosterman o.l.v. Merlijn Wackers

- Première 'Shakespeare Madrigals' van Fictoor en eigen repertoire

Chris Fictoor Foundation

Het jubileum is een initiatief van de stichting Chris Fictoor Foundation in samenwerking met de betrokken muziekkuitvoerende organisaties. Onderstaand treft u een overzicht van hen aan. Voorzien zijn uitvoeringen in o.a. Amsterdam, Den Bosch, Groningen, Nijmegen, Ootmarsum, Peize, Zuidwolde, Zwolle en in Wenen.

Betrokken koren, orkesten, ensembles, vocalisten

Cantorij Nieuwe Kerk Groningen en orgel o.l.v. Mannes Hofsink
Groninger Mozart Ensemble, koor en orkest o.l.v. Joël Smits
Hannah Tomasini, sopraan en Karel Stegeman, bariton
Kamerkoor Jong Vocaal Groningen en piano o.l.v. Merlijn Wackers
Kamerkoor Peize en piano o.l.v. Pieter Bosma
Kamerkoor Tutti Cantano Zuidwolde, celli en piano o.l.v. Pieter Bosma
Kathedrale Koor, koperensemble, orgel Sint Jan Den Bosch o.l.v. Jeroen Felix
Gregoriaanse Schola Salvator
Luthers Bach Ensemble Groningen, koor, soli en orkest o.l.v. Tymen Jan Bronda
VLAM Saxofoonoctet o.l.v. Astrid Boekel
Muziekvereniging Excelsior Westenholte o.l.v. Tjeerd Barkmeijer (nog onder voorbehoud)

Betrokken instrumentalisten

Geert-Jan van Beijeren, Chris van Bruggen, Christian Sanders, Cas Straatman, Henk Verhoef

Nadere informatie bij: Chris Fictoor

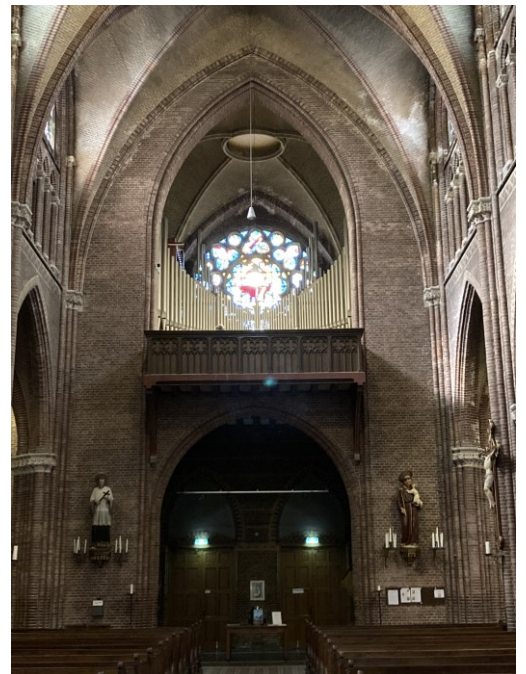
Mail: c.w.a.fictoor@fictoor.nl; tel: 0653799635

RESTAURATIE ADEMA-ORGEL SINT BONIFATIUSKERK LEEUWARDEN AFGEROND

Op zondag 11 september jl. kwam een eind aan een langdurige restauratiegeschiedenis van het Adema orgel in de Sint Bonifatiuskerk te Leeuwarden. Als sinds 2014 waren er plannen om het grote orgel, wat zich in de nis onder de toren bevindt, weer geschikt te maken voor gebruik. Bijna 10 jaar later was het dan eindelijk zover en klonken er weer zoete tonen van de koorzolder.

Het orgel heeft een bewogen geschiedenis. In 1884 werd de nieuwe Sint Bonifatiuskerk aan de Voorstreek gebouwd. Bij het in gebruik nemen van deze kerk werd in eerste instantie het Van Dam orgel uit de oude schuilkerk geplaatst. Het had één manueel en 10 stemmen. In 1899 maakte de Friese tak van de orgelbouwfirma Adema een mechanisch instrument met twee manualen en aangehangen pedaal voor de Sint Bonifatiuskerk. Sybrand Adema, de zoon van orgelbouwer, bleef tot zijn dood in 1941 de organist van dit orgel.

In 1942 werd opdracht gegeven om het Ademaorgel uit te breiden en te voorzien van de toen nieuwe elektropneumatische speeltractuur. Adviseur was dr. E. Bruining O.F.M. De firma Verschueren uit Heythuizen voerde deze werkzaamheden uit en het orgel kreeg daarbij het nu kenmerkende aanzicht vanuit de kerk, een pijpengordijn voor het raam in de toren. Het werd uitgebreid naar 30 stemmen op twee manualen en vrij pedaal. Van het Ademaorgel uit 1899 werden 13 stemmen hergebruikt.

Dit Verschuerenorgel was een kind van zijn tijd, en veranderende muzikale en liturgische inzichten zorgden ervoor dat het steeds minder werd gebruikt. In 1984 kreeg de kerk de beschikking over een koororgel van de firma Cavallé-Coll. Een juweeltje, maar wel de oorzaak van de winterslaap van het grote Verschuerenorgel...

In de jaren 1990 waren plannen om het orgel van de koorzolder uit de toren naar een van de transepten te verhuizen. In een nieuw meubel, passend bij de stijl van de kerk. Vanwege de kosten, én omdat het kenmerkende front uit 1942 inmiddels de monumentenstatus verkreeg, is uiteindelijk voor een grote restauratie en verbetering op de oorspronkelijke locatie, in de torennis dus, gekozen. Wel is, om de klankuitstraling te verbeteren, het orgel één meter naar voren geplaatst.

In 2018 werd een start gemaakt met de restauratie. Deze werd uitgevoerd door Adema's kerkorgelbouw te Hillegom, de afstammeling van de 'Amsterdamse tak' van de orgelbouwers Adema.

Het concept wat Verschueren in 1942 voor ogen had, een elektropneumatisch instrument met een neo-barokke klank is verlaten. Het orgel is, met behoud van veel origineel materiaal, gerestaureerd naar een tweemanuaalig instrument met vrij pedaal, zoals de Amsterdamse tak van de firma Adema gemaakt zou kunnen hebben. Dit klankbeeld neigt veel meer naar de Franse romantiek, zoals we ook kunnen horen in de Sint Martinuskerk te Sneek en de Maria van Jessekerk in Delft. Adviseur was Ton van Eck. De mechanieken zijn nu mechanisch, met gebruik van Barkermachines. Met materialen uit de voorraad van de orgelbouwer werd de dispositie vergroot tot uiteindelijk 40 stemmen. Eind 2021 is het orgel opgeleverd en in september 2022 ingewijd.

Dispositie:

Groot Orgel (C-g^{'''}): Principaal 16', Bourdon 16', Praestant 8', Roerfluit 8', Fluit Harmoniek 8', Salicionaal 8', Octaaf 4', Fluit Octaviant 4'.

Combinatiestemmen: Kwint 6', Octaaf 2', Cornet III-V sterk (2 2/3'), Mixtuur III-VI sterk (2 2/3'), Baryton 16', Trompet 8'.

Recit Expressief (C-g^{'''}): Viola Major 16', Viool Praestant 8', Holpijp 8', Vox Coelestis 8', Kwintatoon 8', Viola di Gamba 8', Salicet 4', Basson-Hobo 8', Vox Humana 8'.

Combinatiestemmen: Fluit Harmoniek 4', Piccolo Harmoniek 2', Euphone 16', Trompet Harmoniek 8', Klaroen Harmoniek 4', Tremolo.

Pedaal (C-f[']): Contrabas 16', Principaal 16' - transmissie, Subbas 16', Kwintbas 12', Octaafbas 8', Gedektbas 8', Violoncello 8' - transmissie, Praestant 4', Bazuin 16', Basson 16' - transmissie, Trompet 8' - transmissie, Klaroen 4'.

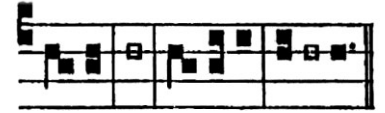
Koppels en speelhulpen: Manuaal I - Manuaal II, Pedaal - Manuaal I, Pedaal - Manuaal II.

Combinatiestemmen Groot Orgel, Combinatiestemmen Reciet Expressief, balanstrede zwelkast.

Bronnen: Orgbase.nl
www.ademaorgelleeuwarden.nl

NIEUWS VAN DE KOREN

Jubileum 25 jaar Schola Gregoriana Roden en Goud voor Anneke

Schola Gregoriana Roden

Op 29 januari jl. is in de RK kerk van Roden het 25-jarig jubileum gevierd van Schola Gregoriana Roden. Dit kerkkoor zingt gregoriaanse gezangen en ook andere kerkliederen en staat onder leiding van de zeer inspirerende dirigent Hans Eijnsink.

Gregoriaanse muziek is de muziek die eigen is aan de Romeinse liturgie in de Katholieke kerk en wordt sinds de 4e eeuw gebruikt. Het wordt eenstemmig gezongen zonder begeleiding van orgel.

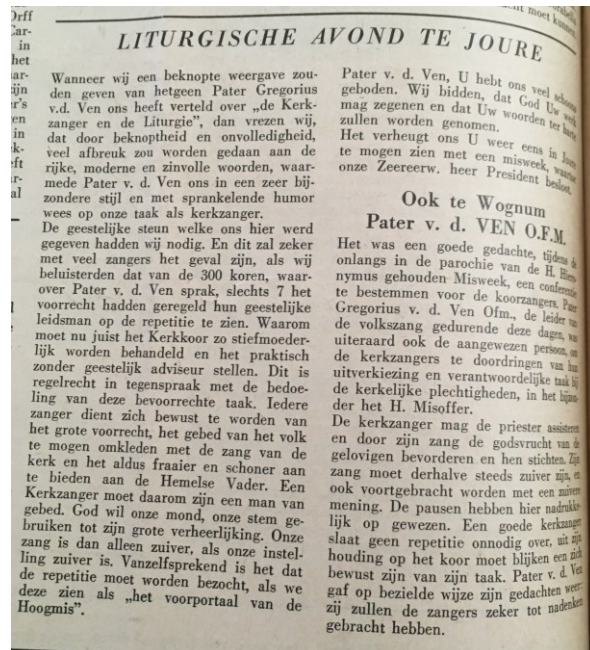
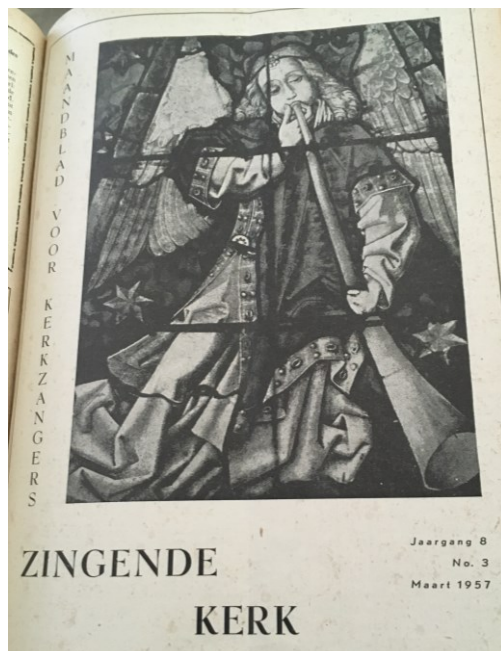
Tijdens deze viering is aan de oprichtster van het koor, Anneke Poelsma, door pastor A. Erich de eremedaille in goud met oorkonde en draaginsigne van de Gregorius Vereniging feestelijk uitgereikt. Anneke krijgt deze onderscheiding vanwege haar meer dan 40-jarige bijdrage aan de zang in de parochie.

Ter afsluiting is met alle aanwezigen in de sociale ruimte koffie en thee gedronken en genoten van de door het koor aangeboden speciaal gemaakte petit fours gebakjes.

UIT DE "OUDE DOOS" (DEEL 6)

Van het RK Archief- en Documentatiecentrum in Bolsward mocht de SGGL oude jaargangen (1949/1950-1964) ontvangen. U kunt ze bekijken in ons archief in het Bisdomhuis.

JUBILEUM TE VIERN ?

Heeft u een jubileum te vieren? En heeft u een artikel daarover geschreven voor uw parochieblad? Mail het ook aan onze redactie, zodat een ieder in het bisdom ook uw jubileum kan meebelevén en vieren. Dank alvast. En viert uw koor binnenkort een jubileum, alvast van harte gefeliciteerd.

JUBILARISSEN

In de afgelopen periode waren er weer veel jubilarissen onder onze koorleden, dirigenten en organisten. Allen van harte gefeliciteerd met hun jubileum.

Rectoraat H. Clemens Ameland

St. Clemenskoor
50 jaar dhr. J.C. Boelens

Parochie H. Franciscus van Assisi

Geloofsgemeenschap de Triniteit te Roden
Schola Gregoriana Roden
40 jaar mevr. J.G.T. Poelsma-Draisma

Parochie Immanuel

Geloofsgemeenschap H. Willibrordus te Coevorden
Cantemus Dominokoor
70 jaar dhr. R.M. Veldhuizen

Parochie H. Liudger

Geloofsgemeenschap Maria ten Hemelopneming te Bedum
Kerkkoor St. Caecilia
50 jaar dhr. L. Schinkel
50 jaar dhr. J. Peters

EUCHARISTIEVIERINGEN VIA DE KRO-NCRV IN 2023

Vanuit ons bisdom wordt regelmatig op zondagochtend de Eucharistieviering uitgezonden via de KRO-NCRV. Op de volgende data vanuit de Sint Franciscusbasiliek te Bolsward:
14 mei, 24 (Kerstdag) en 25 december (1^e Kerstdag)

Op de volgende data vanuit de Sint Martinuskerk te Sneek:
21 mei, 30 juli, 17 september, 24 december (4e Advent)

ONDERSCHIEDING VOOR LEDEN VAN KINDERKOREN

Zijn er kinderen die vijf jaar (of langer) lid zijn van het kinderkoor? Of afscheid nemen na vijf jaar van het koor? Dan heeft de SGGL daar een mooie onderscheiding voor.

Aan het kind kan een gouden speld (vergulde zilver) worden uitgereikt als blijk van waardering voor zoveel inzet en enthousiasme én voor hen die blijven als stimulans om door te gaan. Kinderen vinden het geweldig om met een dergelijke onderscheiding in het zonnetje te worden gezet!

<https://www.nsgv.nl/index.php/onderscheidingen-groningen>

ERETEKEN NSGV, DE SCULPTUUR

De sculptuur is van transparant plexiglas, 20 cm. hoog, 2 cm. dik en met de afbeelding van een oor waarachter geluidsgolven zichtbaar zijn; oor en geluidsgolven zijn uitgefreesd.

De afbeelding in de sculptuur verwijst naar het oor van paus Gregorius de Grote, die, zoals de legende ons heeft overgeleverd, door een duif de gregoriaanse melodieën in zijn oor kreeg ingefluisterd. Ontwerpster Marijke Kamsma is ook verantwoordelijk voor de huisstijl van de NSGV, waarin naast het oor en de geluidsgolven ook de duif prominent is afgebeeld.

. De sculptuur kan worden uitgereikt bij gelegenheid van jubilea van koren, dirigenten, organisten of koorleden met grote verdiensten. Op de sculptuur kan een tekst worden gegraveerd.

Jubilea en bijbehorende onderscheidingen zijn doorgaans verbonden aan een (bereikt) aantal jaren, maar - reactie van een ontvanger - "dit is gewoon een mooi cadeau en een blijvende herinnering" dat ook los van jubilea kan worden uitgereikt als blijk van

waardering, als dank, maar ook bijvoorbeeld bij het afscheid van een koorlid.

Een sculptuur kost € 65,00 (exclusief graveren). Het graveren kost € 11,50. Aanvragen kan via het aanvraagformulier op <https://www.nsgv.nl/index.php/onderscheidingen-groningen>.

SGGL EN ACTUELE CONTACTGEGEVENS KOREN, CONTACTPERSONEN, DIRIGENTEN EN INSTRUMENTALISTEN

Om SGGL-berichten en activiteiten bij de goede personen te bezorgen maken we gebruik van contactgegevens (in samenwerking en in overleg met het Bisdom-secretariaat). Die zijn we permanent aan het actualiseren. Heeft u een wijziging door te geven, mail dit dan naar: ulbe_ds@outlook.com het betreft dan de namen van: Parochie, locatie, plaats, koor, contactpersoon, dirigent, organist, pianist, en de e-mailadressen van de laatstgenoemde personen.

NB: Alle gegevens bewaren we zorgvuldig in het adresbestand van het SGGL-bestuur en het Bisdom-secretariaat en benutten we alleen voor SGGL-zaken.

Zeer bedankt voor uw aller medewerking!

Ulbe Tjallingii, (bestuurslid SGGL Bisdom Groningen-Leeuwarden)

FACEBOOK

Wij hebben een eigen facebookpagina voor de SGGL. Op

<https://www.facebook.com/groups/419239694938783/> vindt u al onze berichten, nieuws, interessante links en vooral... elkaar! Neem eens een kijkje en word lid! Het kost niets!

HEEFT UW PAROCHIE EEN MUZIKALE ACTIVITEIT? MELD HET ONS!

Het komt voor dat plaatselijke initiatieven als studiedagen, workshops, cursussen e.d. worden georganiseerd. De SGGL in ons bisdom kan dit alleen maar stimuleren en aanbevelen, ook verder dan de parochiegrenzen reiken. Daarom roepen wij parochies (parochie- en koorbesturen) op om dergelijke activiteiten bij ons te melden. Via de SGGL-kanalen, maar ook onze website en facebook, kunnen wij in ruimere kring bekendheid daaraan geven en eventueel bijdragen in de organisatie. Voor meer informatie: het secretariaat van de SGGL, telefoon 050-406 58 88, e-mail l.winter@bisdomgl.nl

MUZIEKBIBLIOTHEEK

De muziekbibliotheek van de SGGL is klaar en open voor bezoekers. Enkele jaren geleden heeft de SGGL van de landelijke NSGV veel muziek en naslagwerken kunnen overnemen en dit is aangevuld met diverse muziekstukken vanuit enkele parochies en particuliere collecties. In de torenkamer van het bisdomhuis staat nu een diverse voorraad muziekstukken ter inzage. Missen, liederen, motetten, achtergrondliteratuur, van Andriessen tot Zipoli.... Bij deze muziekbibliotheek staat een computer, waar u in een exceldocument kunt zoeken op titel en componist (dan kunt u ook vinden in welke kast of lade de muziek te vinden is). U kunt deze bibliotheek raadplegen; helaas kunnen we geen muziekstukken uitlenen. Om de muziek te bekijken kunt een afspraak maken tijdens kantoordagen maandag tot en met vrijdag (alleen niet op de vrijdagmiddag) tussen 9.00 en 16.00 uur. Wel even bellen naar 050-4065888 of een e-mail sturen naar l.winter@bisdomgl.nl. De lijst met alle muziekstukken kunt u ook vinden (in een PDF) op de website van de NSGV, via deze link => <https://www.nsgv.nl/index.php/infocentrum-groningen>. Dan kunt u thuis alvast bekijken wat we allemaal in het archief hebben staan.

Stopt uw koor of heeft u muziek wat u niet meer gebruikt, denk dan aan onze muziekbibliotheek. Mogelijk kunnen we het gebruiken voor onze bibliotheek. Hiervoor kunt u contact opnemen met Boudien Janssen (pbjanssen@hetnet.nl).

RESERVE-KERKMUSICI

Op de hier genoemde kerkmusici kunt u in noodgevallen of bij gelegenheid rechtstreeks een beroep doen voor repetities, vieringen en uitvaarten. Aanvullingen voor deze lijst zijn welkom.

Loek van der Heide, Harlingen => cantor	06-43023468/ loekgeart@gmail.com
Wil Jongma, Wolvega => dirigent, cantor	0561-612662/ wjongma@kpnplanet.nl
Trevor Mooijman, Veendam => dirigent, organist	0598-717193/ mooijman.trevor@gmail.com
Dhr. G. Straatman, Groningen => dirigent	050-3114009/ c.a.v.straatman@gmail.com
Dirk de Vries, Sint Annaparochie => dirigent, organist, cantor (beschikbaar op woensdagavond)	0518-401686/ muziekschool_durkdevries@gmail.com
Ulbe Tjallingii, Beetgumermolen => dirigent, organist, cantor	06-14859557/ ulbe_ds@outlook.com

GREGORIUSBLAD

Het *Gregoriusblad* biedt als tijdschrift voor liturgische muziek nieuws, achtergrondinformatie, opinies, muziekbesprekingen, interviews, historische artikelen, tijdschriftenoverzichten. Het geeft aandacht aan hedendaagse liturgische gezangen, kerkmuziek uit het verleden, muziek uit de verschillende kerkelijke tradities, liturgisch-muzikaal beleid, orgelmuziek, muziek voor jongeren en kinderen, gregoriaans. Tweemaal per jaar ontvangen de abonnees een muziekbijlage (van 32 bladzijden) met daarin bladmuziek van nieuwe liturgische composities!

Het *Gregoriusblad* richt zich op kerkmusici, pastores, liturgisten en allen die op de hoogte willen blijven van recente ontwikkelingen in de liturgische muziek. Het *Gregoriusblad* is een uitgave van Gooi & Sticht in samenwerking met de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (NSGV). Bezoek ook eens de [website](#) van het *Gregoriusblad*, u kunt daar extra materiaal vinden, audio-muziekvoorbeelden en de besproken orgels beluisteren.

Voor informatie, abonnementen én losse nummers van het Gregoriusblad en Muziekbijlagen: NSGV abonnementen, Koningin Emmaplein 3, 3016 AA Rotterdam
Telefoon: 010-2815171 en E-mail: gregoriusblad@gmail.com

Van harte aanbevolen voor iedereen die betrokken is bij en op de hoogte wil blijven van alle recente ontwikkelingen in de liturgische muziek.

DOCUMENTATIE NEDERLANDS- EN LATIJNSTALIGE KERKMUZIEK ontwikkeld door de NSGV

- ✓ **LITURGISCH REPERTOIRE OPSPOREN VOOR ELK TYPE LITURGIEVIERING**
- ✓ **NEDERLANDS, LATIJN(!) EN ANDERE TALEN**
- ✓ **DONEK 3 MAANDEN GRATIS**

DONEK

- DONEK staat voor **Do**ocumentatie **Ne**derlands- en Latijnstalige **Ke**rkmuziek en is ontwikkeld door de NSGV.
- DONEK is een programma op internet waarmee alle Nederlandstalige eenstemmige en meerstemmige liturgische muziek kan worden opgezocht.
- Er kan naast Latijn ook anderstalige muziek worden opgezocht met een link om deze meteen gratis te downloaden!
- In DONEK vind je alle gezangen voor elk type liturgieviering op zon- en feestdagen; weekdays; aansluitend bij leesroosters, Bijbelteksten of diverse thema's.
- DONEK geeft alle denkbare informatie over ruim 25.000 titels, waaronder uitgevers, begeleidingen, meerstemmige bewerkingen, componisten enz. geschikt voor elk type koor en iedere denkbare bezetting.
- In DONEK vind je bij veel titels ook het geluidsvoorbeeld.
- DONEK is bedoeld voor RK. en PKN.

DONEK kost € 25,00 per jaar Een abonnement afsluiten kan individueel maar ook per parochie of gemeente. Stuur een bericht naar ondersteuning@donek.nl o.v.v. naam en adresgegevens en de mededeling: "abonnement DONEK".

EERST DONEK GRATIS PROBEREN?

Stuur een bericht naar ondersteuning@donek.nl o.v.v. naam en adresgegevens en de mededeling: "3 maanden gratis DONEK". Je ontvangt een toegangscode die 3 maanden functioneert.

Meer info op www.donek.nl of www.nsgv.nl

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Deze verordening legt bedrijven en instanties die persoonlijke gegevens van EU-burgers verwerken nieuwe verplichtingen op. Zie op deze website (<https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/avg-europese-privacywetgeving/algemene-informatie-avg>) voor nadere informatie over dit onderwerp. Wij willen u in ieder geval laten weten dat wij uw gegevens (mailadres) volgens de voorschriften van deze verordening gebruiken en wel alleen om u middels onze digitale Nieuwsbrief én onze uitnodigingsbrieven voor activiteiten op de hoogte te houden van de ontwikkelingen en activiteiten van de SGGL in het Bisdom Groningen-Leeuwarden

Wilt u geen mail meer van ons ontvangen of heeft u een ander e-mailadres, mailt u dan naar:
ulbe_ds@outlook.com

COLOFON

Punctum 1, 9e jaargang 2023

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de SGGL in het bisdom Groningen-Leeuwarden. Ze verschijnt drie keer per jaar, in maart/april, augustus/september en december. Verdere verspreiding is toegestaan en wordt aanbevolen. Het abonnement is gratis. Aan- en afmelding bij het secretariaat: l.winter@bisdomgl.nl.

Kopij voor nieuwsbrief nr. 2 van augustus 2023 is welkom vóór 1 augustus 2023 bij het secretariaat of de eindredacteur.

Redactie: Bestuur SGGL
Eindredacteur: Boudien Janssen-Terbraak

SGGL in het bisdom Groningen-Leeuwarden.
Secretariaat:
Ubbo Emmiussingel 79
9711 BG Groningen.
Telefoon 050-406 58 88
e-mail: l.winter@bisdomgl.nl.

www.nsgv.nl
www.bisdomgl.nl

Bestuur SGGL Bisdom Groningen-Leeuwarden:

Pastoor drs. P.L. v.d. Weide, voorzitter
(0515) 412626 / pastoor@sintmartinussneek.nl

B.C. Janssen-Terbraak, secretaris
(0515) 580870 / pbjanssen@hetnet.nl

A.A. Lukassen, penningmeester
(0591) 858611 / aaluka@home.nl

C.J. Bekema, lid
(0515) 573286 / cecilia-b@home.nl

Drs. U. Tjallingii, auditor
(06) 14859557 / ulbe_ds@outlook.com

Drs. V.A.H. Maagd, bisschoppelijk gedelegeerde
(0527) 612061 / pastoormaagd@gmail.com